

A 1906/UVU

Käsittelijä Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee jäsenehdotusta poliisi- ja tulliyhteistyöstä**Ehdotus**

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

*että pohjoismaista poliisi- ja tulliyhteistyötä lisätään.**että laaditaan yhteinen strategia salakuljetuksen vähentämiseksi tavaraliikenteessä.***Tausta**

Vaikka Pohjoismaat usein sijoittuvat kärkisijoille elämänlaatua ja sosiaalista tasa-arvoa mitattaessa, huumekuolemien määrä on Pohjolassa Euroopan korkeimpia. Pohjolassa huumeisiin liittyvien kuolemantapausten määrä kasvaa muun muassa Suomessa, Ruotsissa ja Islannissa.

Huumausaineiden mukana tulee väkivalta.

Ruotsissa monet nuoret kuolevat ampumavälikohtauksissa. Aseita on aiempaa enemmän saatavilla, ja liikkeellä on salakuljetettuja tai maahantuoduista osista kokoonpantuja aseita. Monet ampumavälikohtauksissa ja rikollispiireissä käytetyistä aseista ovat peräisin Länsi-Balkanilta, ja niitä salakuljetetaan Ruotsiin muun muassa Tanskan kautta.

Poliisin kansallisen ja kansainvälisen, huumekaupan estämiseen kohdistuvan toiminnan lisäksi myös tulli on tärkeä toimija huumausaineiden ja asekuljetusten pysäyttämisessä.

Ruotsin tulli takavarikoi vuonna 2020 suuria määriä muun muassa huumausaineita ja ampuma-aseita. Esimerkiksi kokaiinia takavarikoitiin viisi kertaa enemmän ja kannabista kolme kertaa niin paljon kuin vuonna 2019. Ampuma-aseita takavarikoitiin kaksinkertainen määrä vuoteen 2019 verrattuna. Ruotsin tulliviraston (Tullverket) mukaan vuoden 2020 takavarikkojen lisääntyminen johtui toisaalta lisätyövoimasta ja toisaalta matkustamisen vähenemisestä pandemian aikana, minkä vuoksi tullilla oli mahdollisuus laajempaan raskaan tavaraliikenteen valvontaan.

Totuus on, että Ruotsi on huumesalakuljetuksen kauttakulkumaa muihin Pohjoismaihin. Ruotsin rikostorjuntaneuvoston (BRÅ) tutkimus osoittaa, että Ruotsissa toimivien huumekauppiain suhteet ulkomaisiin toimijoihin ovat helpottuneet viime vuosina uusien organisaatiomallien myötä. Suuria huume-eriä salakuljetetaan laillisesti toimivien kuljetusyritysten tavaraliikenteen joukossa.

Tanskassa huumetakavarikat kasvoivat jatkuvasti vuoteen 2019 asti, minkä jälkeen ne vähenivät jonkin verran vuonna 2020. Myös Tanska on kauttakulkumaa. Norjassa takavarikat vähenivät, mutta Norjan tullivirasto on havainnut salakuljetuksen siirtyvän tavaraliikenteeseen.

Pohjoismaiden neuvoston tavoitteena on poistaa rajaesteitä, mutta kun kyseessä ovat huumausaineet ja aseet, päinvastainen tavoite toisi pohjoismaista hyötyä. Vapaalla liikkuvuudella on itseisarvonsa, mutta kun kysymys on huumeiden ja aseiden salakuljetuksesta kuoleman kylväjinä, Pohjoismaiden on kannettava vastuu omista kansalaisistaan.

Valiokunnan näkemykset

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille, että pohjoismaista poliisi- ja tulliyhteistyötä lisätään ja että laaditaan yhteinen strategia salakuljetuksen vähentämiseksi tavaraliikenteessä.

Ehdotuksen taustalla on se, että huumekuolemien määrä on Pohjoismaissa Euroopan korkeimpia, ja useimmissa Pohjoismaissa ne näyttävät sitä paitsi olevan kasvussa.

Poliisi torjuu huumekauppaa sekä kansallisesti että kansainvälisin toimenpitein, mutta myös tulli on tärkeä toimija huumausaine- ja asevirtojen pysäyttämisessä. Tulli pystyi pandemiavuonna tehostamaan tavaraliikenteen valvontaa ja takavarikoimaan edellisvuosia enemmän aseita ja huumeita, mutta Pohjoismaiden huumekuolemat ovat silti samalla jatkaneet kasvuaan. Tämä viittaa siihen, että takavarikoista huolimatta aseiden ja huumeiden salakuljetus on lisääntynyt.

Huumekuolemien ennaltaehkäisyä voidaan tehostaa lisäämällä Pohjoismaiden poliisi- ja tulliyhteistyötä ja laatimalla yhteinen strategia, jolla voitaisiin huumeiden ja aseiden salakuljetuksen lisäksi torjua myös muunlaista laitonta maahantuontia, kuten ihmisten ja koirien salakuljetusta.

Huippuvuorilla 27. kesäkuuta 2023

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Erling Bonnesen (V)

Mikael Lindholm (ÅC)

Lean Milo (M)

Stein Erik Lauvås (A)

Karianne B. Bråthen (A)

Kim Aas (S)

Malin Larsson (S)

Ann-Sofie Alm (M)

Lars Püss (M)

Liv Kari Eskeland (H)

Erling Eidesgaard (T)

Orri Páll Jóhannsson (VG)

Silje Hjemdal (FrP)